

Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD

Postboks 8112 Dep
0032 OSLOVår referanse: 16/01078-3
Ansvarlig advokat: Erna Larsen
Deres referanse:

Dato: 01.07.2016

Høringsuttalelse - Forslag til midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for innkvartering av personer som søker beskyttelse - asylsøkere

KS har fått til høring forslag om midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for innkvartering av personer som søker beskyttelse (asylsøkere). Forslaget er i det all vesentlige en videreføring av gjeldende midlertidig forskrift om unntak fra plan og bygningsloven for innkvartering av personer som søker beskyttelse (asylsøkere), som gjelder frem til 30. juni. 2016. Denne forskriften ble vedtatt og iverksatt uten alminnelig høring, begrunnet i det akutte behovet for opprettelse av flere asylmottaksplasser høsten 2015. Departementet foreslår mindre endringer i gjeldende midlertidige forskrift, og foreslår å videreføre den til 1. juli 2018.

KS viser til Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (BGU) sin rapport for juni hvor det anslås at det vil komme mellom 4000 og 25000 asylsøkere til Norge i 2016, med et punktestimat på 10750 personer. Punktestimatet er redusert med 14000 personer siden framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett, og øvre persongrense i intervallet er halvert siden da. Selv en tilstrømming av asylsøkere lik den øvre grensen i det fortsatt brede anslagsintervallet vil innebære en klar reduksjon i antall asylsøkere sammenlignet med de faktiske tall i 2015. Det kan derfor stilles spørsmål ved om det er behov for å videreføre bestemmelsen i forskriften om særlig unntak fra krav om søknad og tillatelse (§9).

Etter at forskriften ble iverksatt 27.november 2015 fremmet også Regjeringen et mer omfattende lovforslag (Prop 43 L 2015-16) hvor det ble foreslått at Kongen i statsråd, eller ved delegert fullmakt til departementet, kunne fravike plan- og bygningslovens bestemmelser dersom en nasjonal krise inntraff. Stortinget gav gjennom sitt vedtak i Innst. 229 L (2015-16) 10. mai 2016 støtte til behovet for en slik krisebestemmelse i selve loven, men gikk mot forslaget om at myndigheten til å benytte bestemmelsen skulle ligge hos staten. Stortingsflertallet vedtok i stedet at regjeringen skulle legge fram et nytt lovforslag, hvor denne myndigheten ble tillagt kommunene.

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen (§ 9) om at myndigheten til å treffe beslutning om unntak fra krav om søknad og tillatelse skal tilligge departementet. KS mener at dersom denne krisebestemmelsen skal videreføres, vil en naturlig konsekvens av Stortingets vedtak i Innst. 229 L (2015-16) være at myndigheten til å benytte unntaksbestemmelsen (§9) i forskriften legges til kommunalt nivå.

Kommunene har under flyktningkrisen vist stor handlekraft og velvilje. Kommunene har handlet raskt, og utvist stor samarbeidsvilje med statlige organer. KS merker seg at departementet i høringsforslaget legger vekt på at videreføring av adgangen til å legge beslutningen til departementet ikke er begrunnet i manglende vilje i kommunene til å samarbeide. Dette tilsier at den forutsigbarheten som departementet ønsker å oppnå faktisk må forventes allerede å være tilstede uten å måtte legge myndigheten til å treffe beslutning om unntak fra søknad og tillatelse (§9) direkte til departementet.

Kommunens handlekraft har vist at de er i stand til å treffe fornuftige beslutninger der lokale interesser settes til side for å ivareta viktige samfunnsinteresser.

Kommunene besitter også en betydelig kompetanse og har ressurser til å kunne treffe riktige og fornuftige beslutninger i den enkelte byggesak. De har også en oversikt og detaljkunnskap som departementet mangler som kan føre til uheldige beslutninger, dersom beslutningene skal treffes av departementet. Departementet viser til nødvendigheten av at mennesker som søker beskyttelse kan tilbys nøktern, men forsvarlig innkvartering. Dette skulle i de fleste tilfeller nødvendiggjøre kommunenes medvirkning utover kun å avgi uttalelse. Det antas derfor at departementet i praksis i mange tilfeller uansett må forholde seg til kommunen, for eksempel for å få kunnskap om eksisterende bygg for eksempel ved anmodninger om bruksendringer.

KS kan heller ikke se at statens egen begrunnelse om at det skal gå raskt tilsier at beslutningsmyndigheten legges direkte til departementet. Også ved disse beslutningene må man foreta en viss vurdering av bygningenes kvalitet, standard, plassering, se bosetting i sammenheng med øvrige kommunale tjenester osv. Det vil derfor være bedre å legge beslutningen til kommunen i første omgang, men da med en frist til å treffe beslutningen og med mulighet for departementet til å prøve alle sider av saken. Departementet sammenligner ekstraordinære situasjoner knyttet til innkvartering av flyktninger og asylsøkere med den øvrige beredskapslovgivningen. Både helsevern, smitteberedskap og sivilberedskap må anses å ha et sterkere behov for statlig inngrep enn det som er tilfelle i ekstraordinære situasjoner knyttet til innkvartering av flyktninger og asylsøkere.

Departementet nevner i høringsbrevet punkt 4.5.4 at et alternativ er å legge beslutningsmyndigheten etter unntaksbestemmelsen til kommunen i stedet for departementet, forutsatt at kommunen gis en beslutningsfrist på inntil 1 uke, og at departementet kan gripe inn dersom kommunen ikke overholder fristen eller avslår å bruke unntaksbestemmelsen. KS mener dette alternativet bør velges. Det vil være i tråd med Stortingets vedtak. Den måten kommunene håndterte flyktningssituasjonen høsten 2015, viste også at kommunene ikke bare hadde vilje til å handle, men at de faktisk handlet raskt og dermed oppfylte intensjonen bak forskriften. KS kan ikke se at delegasjon vil være et hinder for denne løsningen.

KS ser det som lite sannsynlig at forslaget om å legge myndigheten til kommunen i første omgang vil ha noen særlige økonomiske og administrative konsekvenser som kommunene ikke er i stand til å håndtere, da myndigheten til å fatte vedtak etter plan og bygningsloven allerede ligger hos kommunen.

Departementet foreslår at kommunene skal få uttale seg før vedtak treffes. KS ser på dette som en forbedring sammenlignet med opprinnelig forskrift, men kan ikke se at dette oppveier behovet for å tilsidesette kommunen som beslutningsmyndighet i første omgang.

Dersom forskrift endres som foreslått av KS under, så vil dette reelt sett ikke innebære en endring da kompetansen til å treffe vedtak i dag er lagt til kommunene etter plan og bygningslovens regler.

Oppsummert tilsier både hensynet til at det skal gå raskt, hensynet til forutsigbarhet, kvalitet og unngå byråkratisering at fullmakten i første omgang legges til kommunen.

KS forslår derfor at forskriftens § 9 i stedet gis følgende innhold:

«Ved behov for særskilt rask avgjørelse, kan departementet uten at det har innkommet søknad om tillatelse fastsette en frist for kommunen til å behandle anmodning om midlertid bruksendring etter plan og bygningsloven for byggverk i inntil 1 år om gangen for å bruke dem til innkvartering av asylsøkere eller omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Det samme gjelder for midlertidige plassering av byggverk til disse formålene. Slik beslutning kan forlenges en gang etter denne forskrift.

Beslutning om unntak etter første ledd kan bare gis etter anmodning fra statlig myndighet.

Ved beslutning om unntak etter første ledd gjelder § 6.

Dersom kommunen ikke treffer vedtak etter første ledd, skal saken overføres til departementet som kan prøve alle sider av vedtaket.»

Med vennlig hilsen

Lasse Hansen
Administrerende direktør

Helge Eide
områdedirektør interessepolitikk

